

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi Kadının Statüsü Komisyonu 66. Oturumunda “**İklim Değişikliği, Çevre ve Afet Risk Azaltma Politikaları ve Programları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin ve Tüm Kadınların ve Kız Çocuklarının Güçlenmesinin Sağlanması**” konusunda uzlaşılmış sonuçların gayri resmi çevirisini ekte bulabilirsiniz.

Konsey tarafından Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça olarak yayınlanan bu metnin diğer dillerdeki resmi çevirilerine [linkten](#) ulaşabilirsiniz.

Çevirinin ve uzlaşılan sonuçların afet risk azaltma strateji ve politikaları belirlenirken toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından yol gösterici olacağına inanıyoruz.

Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı – HUDOTO
www.hudoto.com

 HUDOTO
Hukuk, Doğa ve Toplum Vakfı

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi
Kadının Statüsü Komisyonu 66. Oturumu
14 - 25 Mart 2022

İklim Değişikliği, Çevre ve Afet Risk Azaltım Politikaları ve
Programları Bağlamında Toplumsal
Cinsiyet Eşitliğinin ve Tüm Kadınların ve Kız Çocuklarının
Güçlenmesinin Sağlanması

Uzlaşılmış Sonuçlar
Türkçe Çevirisi

 CSW66
COMMISSION ON THE STATUS OF WOMEN

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi
Kadının Statüsü Komisyonu 66.Oturumu
14 – 25 Mart 2022

İklim Değişikliği, Çevre ve Afet Risk Azaltım Politikaları ve Programları Bağlamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin ve Tüm Kadınların ve Kız Çocuklarının Güçlenmesinin Sağlanması

Uzlaşmış Sonuçlar

1. Kadının Statüsü Komisyonu; Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nu, Genel Kurul'un yirmi üçüncü özel oturumunun sonuç belgelerini ve Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nın onuncu, on beşinci, yirincisi ve yirmi beşinci yıl dönümlerinde Komisyon tarafından kabul edilen deklarasyonları yeniden teyit eder ve bunların daha etkili şekilde uygulanması ihtiyacını vurgular.
2. Komisyon; İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin ve bunların İhtiyari Protokollerinin yanı sıra Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Engelli Kişilerin Haklarına Dair Sözleşme ve Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme ve Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme gibi sözleşme ve antlaşmaların, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesini ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının yaşamları boyunca tüm insan haklarından ve temel özgürlüklerden tam ve eşit şekilde yararlanmaları için uluslararası yasal çerçeve ve kapsamlı bir tedbirler dizisi sağladığını yeniden tekit eder.
3. Komisyon, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun ve gözden geçirmelerinin sonuç belgelerinin ve ilgili başlıca Birleşmiş Milletler konferanslarının ve zirvelerinin sonuçlarının ve bu konferansları ve zirveleri izleyen sürecin takibinin sürdürülebilir kalkınma için sağlam bir temel oluşturduğunu ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam, etkili ve hızlandırılmış şekilde uygulanmasının, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin uygulanmasına ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesine çok önemli bir katkı sağlayacağını yeniden teyit eder.
4. Komisyon, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ile tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi arasındaki birbirini destekleyen ilişkiyi ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam, etkili ve hızlandırılmış şekilde, 2030 Gündemi'nin de toplumsal cinsiyete duyarlı olarak uygulanmasını vurgular. İklim değişikliği, çevresel tahribat ve afet risk azaltımı bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının ve tüm kadınlar ve kız çocukları güçlenmesi ile kadınların karar alma süreçlerine tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımı ile kadınların güçlendirilmesinin, sürdürülebilir kalkınmanın tesis edilmesi, barışçıl, adil ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme ve üretkenliğin artırılması, yoksulluğun her türünün ve boyutunun her yerde sona erdirilmesi ve herkes için esenliğin sağlanması için asli önemde olduğunu kabul eder. Sürdürülebilir kalkınma için değişim özneleri olarak kadınların ve kız çocuklarının oynadığı hayati rolü tanır.

5. Komisyon, iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politika ve programları bağlamında da dahil toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinde bölgesel sözleşmeler, araçlar ve girişimlerin ve bunların takip mekanizmalarının kendi bölgelerinde ve ülkelerinde oynadığı önemli rolü kabul eder.

6. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi, SIDS Hızlandırılmış Eylem Yöntemleri (SAMOA) Yolu, 2015-2030 Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi, Kalkınma Finansmanı Üçüncü Uluslararası Konferansı Addis Ababa Eylem Gündemi, Yeni Kentsel Gündem, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi ve evrensel sağlık kapsamına ilişkin üst düzey toplantının Siyasi Bildirisi'nin vb. toplumsal cinsiyet eşitliği ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi konusundaki taahhütlerinin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesine ve iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları bağlamında tüm insan hakları ve temel özgürlüklerin tam olarak gerçekleştirilmesine katkıda bulunduğunu kabul eder.

7. Komisyon, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin, evrensel, entegre ve bölünmez yapısını yansıtan, farklı ulusal gerçeklikleri, kapasiteleri ve kalkınma düzeylerini dikkate alarak ve her ülkenin politika alanına ve liderliğine saygı duyarak; toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlamak üzere uyumlu sürdürülebilir kalkınma stratejileri geliştirmek de dahil uluslararası kurallar ve taahhütlerle tutarlı kalmaya devam ederek kapsamlı bir şekilde uygulanması gerektiğini yineler. Komisyon, kaydedilen ilerlemeyle ilgili olarak ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde 2030 Gündemi'nin izlenmesi ve gözden geçirilmesinde birincil sorumluluğun Hükümetlere ait olduğunu teyit eder.

8. Komisyon ayrıca, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ni ve Sözleşme kapsamında kabul edilen Paris Anlaşması'nı ve Glasgow İklim Paketi'ni, ayrıca Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'ni, Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşme Yaşayan Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi, Tehlikeli Atıkların Sınır Ötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi, Bazı Tehlikeli Kimyasallar ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesi, Uluslararası Ticarete Pestisitler, Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi ve Cıvaya İlişkin Minamata Sözleşmesi'ni yeniden teyit eder.

9. Komisyon, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında kabul edilen Paris Anlaşması'nın ve Glasgow İklim Paketi'nin, iklim değişikliğinin insanlığın ortak bir endişesi olduğunu kabul ettiğini hatırlatır. Paris Anlaşması'nın küresel ortalama sıcaklık artışını sanayi öncesi seviyelerin 2°C altında tutma ve sıcaklık artışını sanayi öncesi seviyelerin 1,5°C üzerinde sınırlama çabalarını sürdürme konusundaki uzun vadeli sıcaklık hedefini, sıcaklık artışını sanayi öncesi seviyelerin 1,5°C üzerinde sınırlamaya yönelik çabaları sürdüreceğini yeniden teyit eder ve Glasgow İklim Paketi'nde kabul edildiği gibi, iklim değişikliğinin etkilerinin 1,5°C'lik sıcaklık artışında 2°C'ye kıyasla çok daha düşük olacağını belirtir. Sıcaklık artışını 1,5°C ile sınırlama çabalarını takip etmeye karar verir, ve ayrıca küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlamanın, küresel karbondioksit emisyonlarını 2030 yılı itibarıyla 2010 düzeyine göre yüzde 45 ve yüzyılın ortalarında net sıfıra indirmenin yanı sıra diğer sera gazlarında ciddi azalmalarla birlikte küresel sera gazı emisyonlarında hızlı, ciddi ve sürekli azalmalar gerektirdiğini kabul eder.

10. Komisyon, bu bağlamda, Paris Anlaşması'nın, farklı ulusal koşullar ışığında, eşitliği ve ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve ilgili kabiliyetler ilkesini yansıtacak şekilde uygulanacağını öngören Paris Anlaşması'nın 2'nci maddesinin 2'nci paragrafını hatırlatır.

11. Komisyon ayrıca Üye Devletlerin iklim değişikliğini ele almak için harekete geçerken, insan hakları, sağlık hakkı, yerli halkların hakları, yerel topluluklar, göçmenler, çocuklar, engelli kişiler ve kırılgan durumdaki kişiler ile gelişme hakkı, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların güçlenmesi ve nesiller arası eşitlik ile ilgili yükümlülüklerine saygı duyması, bunları teşvik etmesi ve dikkate alması gerektiğini hatırlatır. Komisyon ayrıca Üye Devletleri, kadınların iklim eylemine tam, anlamlı ve eşit katılımını artırma ve hedefleri yükseltmek ve iklim hedeflerine ulaşmak için hayati önem taşıyan toplumsal cinsiyete duyarlı uygulama ve uygulama araçları sağlama yönünde teşvik eder.

12. Komisyon ayrıca, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçevesi'nin Taraflar Konferansı'nca, yirmi beşinci oturumunda kabul edilen, toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programı ve toplumsal cinsiyet eylem planını dikkate alır ve toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği alanlarındaki odak noktalarının önemini tanıır.

13. Komisyon, 2015-2030 Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi'nin, ulusal koşulları göz önünde bulundurarak ve yerel yasaların yanı sıra uluslararası yükümlülükler ve taahhütlerle de tutarlı olarak, toplumsal cinsiyet, yaş, engellilik ve kültürel bakış açısının tüm politika ve uygulamalara entegre edilmesi ve kadın ve genç liderliğinin desteklenmesi yönündeki çağrısını kabul eder. Ayrıca, afet riskini etkin bir şekilde yönetmek ve toplumsal cinsiyete dair hassasiyet gösteren afet risk azaltım politikaları, planları ve programları tasarlamak, bunlara kaynak sağlamak ve uygulamak, toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı ve evrensel olarak erişilebilir müdahale, iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden yapılanma yaklaşımlarını kamuya açık olarak yönlendirmeleri ve teşvik etmeleri için kadınları ve engelli kişileri güçlendirmenin kilit önemde olduğunu kabul eder. Aynı zamanda, Sendai Çerçevesi'nin kadınların katılımını ve liderliğini afet risk azaltımında azami önemde kabul ettiğini hatırlatır.

14. Komisyon, "Okyanusumuz, geleceğimiz: eylem çağrısı" başlıklı bildirgeyi onaylayan 6 Temmuz 2017 tarihli 71/312 sayılı Genel Kurul kararını hatırlatır ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemini ve kadınların ve gençlerin sürdürülebilir kalkınma için okyanusların, denizlerin ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımındaki hayati rolünü kabul eder.

15. Komisyon ayrıca kadınlar, barış ve güvenlik gündeminin oluşturulmasını hatırlatır ve kadınların barış süreçlerinin, çatışmaların önlenmesi, çatışma çözümü ve barış inşasının tüm aşamalarına tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımının, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamı da dahil olmak üzere uluslararası barış ve güvenliğin muhafazası ve teşvikinde temel faktörlerden biri olduğunu yeniden teyit eder.

16. Komisyon ayrıca, Kalkınma Hakkı Deklarasyonu'nu, Birleşmiş Milletler Yerli Halkların Hakları Deklarasyonu'nu ve Mülteciler ve Göçmenler için New York Deklarasyonu'nu hatırlatır.

17. Komisyon, gelişme hakkı da dahil olmak üzere, tüm kadınlar ve kız çocuklarının evrensel, bölünmez, birbirine bağımlı ve birbiriyle ilişkili olan insan hakları ve temel özgürlüklerinin desteklenmesinin, korunmasının ve bunlara saygı gösterilmesinin, kadınların ve kız çocuklarının topluma tam ve eşit katılımı ve kadınların ekonomik olarak güçlenmesi açısından çok önemli olduğunu ve tüm politika ve programlarda anaakımlaştırılması gerektiğini yeniden teyit eder. Aynı zamanda, herkesin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi kalkınmaya dahil olma, katkıda bulunma ve bundan yararlanma hakkına sahip olması ve iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afet risk azaltımı bağlamı da dahil olmak üzere medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel hakların geliştirilmesi, korunması ve tam olarak gerçekleştirilmesine eşit olarak ve acilen özen gösterilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini yeniden teyit eder.

18. Komisyon, iklim değişikliği, hava, toprak ve su kirliliği, biyoçeşitlilik kaybı ve ekosistem işlevleri ve hizmetlerinde azalmanın tüm kadınların ve kız çocuklarının insan haklarından tam olarak yararlanmaları önünde bir tehdit oluşturduğu ve özellikle kırsal alanlarda yaşayan, yerli ve göçmen kadınlar ve kız çocukları üzerinde akut etkiler yarattığı yönündeki endişelerini ifade eder.

19. Komisyon, ayrımcılığın ve marjinalleştirilmenin çoklu ve kesişen biçimlerinin, kadınların kamusal yaşama tam ve etkin katılımının ve karar almalarının yanı sıra şiddetin sona erdirilmesinin önünde engel teşkil ettiğini kabul eder. Aynı zamanda kadınların ve kız çocuklarının durumlarının ve koşullarının çeşitliliğine saygı duyar ve değer verir ve bazı kadınların güçlenmelerinin önünde özel engellerle karşılaştıklarını kabul eder. Ayrıca, tüm kadınlar ve kız çocukları aynı insan haklarına sahipken, farklı bağlamlardaki kadınlar ve kız çocuklarının uygun müdahaleler gerektiren özel ihtiyaçları ve öncelikleri olduğunu vurgular.

20. Komisyon, işgücünün adil geçişini güvence altına alma noktasında kritik önemde olan kadınların çalışma ve çalışma hayatındaki haklarının hayata geçirilmesi ve kapsayıcı, düşük sera gazı emisyonlu ve iklime dayanıklı kalkınma ve sürdürülebilir ekonomiye yönelik ulusal olarak tanımlanmış kalkınma önceliklerine uygun olarak insana yakışır iş ve kaliteli işler yaratılması konusunda Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ilgili standartlarının önemini kabul eder. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ve Uluslararası Çalışma Örgütü İşyerinde Temel İlkeler ve Haklar Deklarasyonu'nun insana yakışır iş gündemini hatırlatır ve bunların etkin bir şekilde uygulanmasının önemine dikkat çeker.

21. Komisyon, gençlerin, özellikle genç kadınlar ve kız çocuklarının, gelecekte etkileyecek olan iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler konusundaki karar alma süreçlerine katılımı için alan yaratılması ve bu amaçla eğitimin her düzeyinde müfredatın iyileştirilmesi çağrısında bulunur. Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam, etkili ve hızlandırılmış uygulamasını ileri taşımak için bu konudaki tüm uluslararası, bölgesel ve ulusal girişimleri dikkate alarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi ve insan haklarının hayata geçirilmesi konusundaki çok paydaşlı çabaları tanır.

22. Komisyon, iklim değişikliğinin zamanımızın en büyük zorluklarından biri olduğunu ve tüm bölgeleri etkilediğini yeniden teyit eder. Sera gazı emisyonlarının küresel olarak artmaya devam ettiğine dair ciddi uyarısını ifade eder. Ülkelerin halihazırda biyoçeşitlilik kaybı, aşırı hava olayları, arazi tahribatı, çölleşme ve ormansızlaşma, kum ve toz fırtınaları, sürekli kuraklık, deniz seviyesinin yükselmesi, kıyı erozyonu, okyanus asitlenmesi ve dağ buzullarının çekilmesi gibi artan etkileri deneyimlediğini ve bunların toplumlar, ekonomiler, istihdam, tarım, endüstriyel ve ticari sistemler, küresel ticaret, tedarik zincirleri ve seyahatte ciddi aksamalara sebebiyet verdiğini; yoksulluğun ortadan kaldırılması, geçim kaynakları, gıda güvenliği, beslenme ve suya erişilebilirliği tehdit ederek sürdürülebilir kalkınma üzerinde yıkıcı etki yarattığını kabul eder. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde ve gelişmekte olan küçük ada Devletlerinde tüm kadınların ve kız çocuklarının iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin olumsuz etkilerden orantısız bir şekilde etkilenmeleri ve afetler sırasında ve sonrasında orantısız bir şekilde riske maruz kalmaları ve geçim kaynağı kayıplarının artmasından derin endişe duymaya devam eder. Ayrıca, çevrenin korunmasında yerli halklar ve yerel topluluklarla birlikte değişim özneleri olarak kadınların ve kız çocuklarının önemli rolünü kabul eder.

23. Komisyon, devam eden tarihsel ve yapısal eşitsizliklerin, ırkçılığın, damgalamanın ve yabancı düşmanlığının, kadın ve erkek arasındaki eşit olmayan güç ilişkilerinin, ayrımcı yasa ve politikaların, olumsuz sosyal normların ve toplumsal cinsiyete dair kalıp yargıların, ücretsiz bakım ve ev işlerinin eşitsiz paylaşımının, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin, yoksulluğun ve kaynaklara, sosyal koruma sistemleri ile evrensel sağlık hizmetleri ve kaliteli eğitim dahil kamu hizmetlerine erişimdeki dezavantajların ortadan kaldırılmasının, iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları kapsamı da dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlama hususundaki aciliyetini vurgular.

24. Komisyon, okyanuslar da dahil olmak üzere tüm ekosistemlerin bütünlüğünün sağlanmasının ve bazı kültürler tarafından Toprak Ana olarak kabul edilen biyoçeşitliliğin korunmasının önemini belirtir ve iklim değişikliği konusunda harekete geçerken bazıları için “iklim adaleti” kavramının önemine dikkat çeker.

25. Komisyon, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerle birleşen toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, özellikle kırılgan ve marjinalleştirilmiş durumlarda ve çatışma ortamlarında olanlar ile, ırk, renk, cinsiyet, yaş, dil, din, siyasi veya diğer görüşler, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum, engellilik ya da başka durumlar temelinde çoklu ve kesişen ayrımcılık biçimleriyle karşı karşıya olan kadınlar ve kız çocukları üzerinde orantısız etkilerle birlikte 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin başarılmasının önünde bir zorluk oluşturduğunu kabul eder.

26. Komisyon, iklim değişikliğinin, çevresel tahribatın ve doğal tehlikelerin neden olduğu sıklaşan ve yoğunlaşan afetlerin çok defa evlerin ve geçim kaynaklarının kaybına, su kıtlığına ve arzın kesilmesi, ulaşım sistemleri de dahil olmak üzere okullar ve sağlık tesislerinin yıkıma uğraması ve zarar görmesi ve kadınların ve kız çocuklarının, ailelerinin ve topluluklarının yerinden edilmesiyle sonuçlanmasından endişelidir. Zorla ve uzun süreli yerinden edilme de dahil olmak üzere yerinden edilmenin bir sonucu olarak, kadınların ve kız çocuklarının destek ağlarından ayrılma, evsizlik, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet dahil her türlü şiddete uğrama riskinin artması ve istihdama, eğitim ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetleri dahil olmak üzere temel sağlık hizmetleri ve psikososyal desteğe erişimlerinin azalması gibi belirli zorluklarla karşı karşıya olduklarını kabul eder.

27. Komisyon, kırılgan durumdakiler ve engelli kadınlar ve kız çocukları dahil olmak üzere tüm kadınlar ve kız çocuklarının bakış açılarını dikkate alarak, afet risk yönetiminde toplumsal cinsiyet bakış açısının anaakımlaştırılmasının önemini yineler. Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi uyarınca tüm kadınların ve kız çocuklarının, yaşlı kadınların, dulların, yerli kadın ve kız çocuklarının, yerel toplulukların, gençlerin, gönüllülerin, göçmenlerin, akademinin, bilim ve araştırma kuruluşlarının ve ağlarının, iş dünyasının, meslek derneklerinin, özel sektör finans kuruluşları ve medyanın, afet risk azaltımıyla ilgili bütün alanlar ve süreçlere kapsayıcı katılımına ve bunlara sunacakları katkıya duyulan ihtiyacı kabul eder.

28. Komisyon, koronavirüs (COVID-19) salgınının ekonomik ve sosyal yansımalarının iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin etkilerini artırdığından ve insanları daha da geride bırakıp aşırı yoksulluğa ittiğinden duyduğu endişeyi dile getirir. Ayrıca ücretsiz bakım ve ev işlerine artan talep ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet de dahil olmak üzere her türlü şiddet artışının yanı sıra çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik ve kadın sünneti gibi zararlı uygulamalarda bildirilen artış konusundaki derin endişeyi ifade eder.

29. Komisyon, kadınların afet müdahalesi ve COVID-19'un etkilerinden toparlanma çabalarında oynadığı kritik rolü vurgular. Kadınların ön saflardaki sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının büyük çoğunluğunu temsil ettiğini ve temel hizmetlerin ve kamu hizmetlerinin sunumunda önemli ölçüde yer aldıklarını hatırlatır. COVID-19 salgını ile mücadelenin dayanışmaya ve yenilenmiş çok taraflı iş birliğine dayalı küresel bir müdahale gerektirdiğini kabul eder. Ayrıca, sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi ve evrensel sağlık güvencesine ulaşılması da dahil olmak üzere gelecekteki şokların risklerini azaltmak için sürdürülebilir ve kapsayıcı toparlanma stratejilerine ve tüm müdahalelerin insan haklarına tam saygıyla uygulanmasına duyulan ihtiyacı tanıır. Uluslararası anlaşmalara, girişimlere ve genel deklarasyonlara rağmen, dünya çapında, özellikle gelişmekte olan ülkelerde COVID-19 aşılarna adil erişim eksikliğinden duyduğu derin endişeyi ifade eder.

30. Komisyon, iklim ve çevre eylemi ve afet risk yönetimi ile ilgili yasal, politika ve program çerçevelerinin ve tüm karar alma süreçlerinin, tüm insan haklarına saygı duyan, bunları koruyan ve yerine getiren ve değişim özneleri ve yararlanıcılar olarak çeşitli durum ve koşullardaki tüm kadınlar ve kız çocuklarının

ihtiyaçlarına cevap veren toplumsal cinsiyete duyarlı yönetim için uyumlu bir temel sunması gerektiğini vurgular. Komisyon, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin iklim değişikliğine küresel müdahaleyi ele alan birincil uluslararası, hükümetler arası forum olduğunu bir kez daha teyit eder. Kadınların ve kız çocuklarının eyleme geçme ve dayanıklılık oluşturma kapasitelerinin, toplumsal cinsiyet ayrımlarının giderilmesine ve mevcut yapısal engellerin, olumsuz sosyal normların ve toplumsal cinsiyete dair kalıp yargıların ortadan kaldırılmasına ve kadınların eğitim, bilgi, evrensel sosyal koruma, finans, teknoloji, hareketlilik ve diğer varlıkların yanı sıra arazi mülkiyeti ve kontrolü ve diğer mülkiyet biçimleri, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknoloji ve mikrofinans dahil finansal hizmetlere erişiminin güçlendirilmesine bağlı olduğunu kabul eder. Ayrıca, iklim değişikliği ve çevresel eylemlerin ve afet risk azaltımı ve toparlanma çabalarının daha etkin hale getirilmesi için kadınların tüm karar alma düzeylerine tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımının ve liderliğinin kritik önemde olduğunu kabul eder. Komisyon, kadınların ve kız çocuklarının kendi toplulukları ve çevreleri hakkındaki bilgilerinin onları yerel iklim, çevre ve afetlerle ilgili zorluklar karşısında anlamlı, etkili ve kültürel açıdan uygun çözümler geliştirme konusunda konumlandırabileceğini kabul eder.

31. Komisyon, toplumsal cinsiyet eşitliği ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesine yönelik ulusal mekanizmaların önemli rolünü, buldukları yerlerde ulusal insan hakları kurumlarının katkısını ve iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinde sivil toplum ve medyanın önemli rolünü kabul eder.

32. Komisyon, parlamenterlerin, ulusal toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizmaları, belediye başkanları, yerelde seçilmiş yetkililer ve belediyeler, iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımına yönelik tedbirlerden sorumlu kurumların eşgüdümü ve kapasite geliştirmesi de dahil olmak üzere iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarının toplumsal cinsiyete duyarlı olmasını sağlamak amacıyla bütüncül hükümet yaklaşımını benimsenmesi ihtiyacını tanırlar. İklim değişikliğine, çevresel tahribata ve afetlere küresel müdahalenin güçlendirilmesini ve yerli halklar da dahil olmak üzere geleneksel ve kadim bilgilere saygıyı ve bunları korumayı destekleyen bilim dünyasının çalışmalarının önemini vurgular.

33. Komisyon, kadınların ve uygun olduğunda kız çocuklarının çok taraflı, ulusal ve yerel politika süreçlerine tam, eşit ve anlamlı katılımının ve liderliğinin sürdürülebilir kalkınma ve iklim, çevre ve afet risk azaltım hedeflerine ulaşmada hayati önem taşıdığını kabul eder, ancak kadınların halen karar alma süreçlerinde yeterince temsil edilmemesi karşısında üzüntüsünü ifade eder.

34. Komisyon, çevre etliğinin teşvik edilmesinde, kaynak kullanımının azaltılmasında ve atıkları ve aşırı tüketimi en aza indirmek için kaynakların yeniden kullanılmasında ve geri dönüştürülmesinde kadınların sıklıkla başı çektiğini ve sürdürülebilir tüketim kararlarını etkilemede özellikle güçlü bir role sahip olabileceğini kabul eder. Ayrıca, birçok toplulukta kadınların geçimlik üretimde ana işgücünü oluşturduğunu ve doğal çevreyi koruma ve hane ve topluluk içinde yeterli ve sürdürülebilir kaynak tahsisinde sorumluluk sahibi olduklarını kabul eder.

35. Komisyon, sivil toplum kuruluşlarının, özellikle kadınların, genç kadınların, kız çocuklarının, gençlerin önderlik ettiği, taban örgütleri ve topluluk temelli kuruluşların, kırsal, yerli ve feminist grupların, kadının insan hakları savunucularının, kadın gazetecilerin ve medya profesyonellerinin ve sendikaların, tüm kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının geliştirilmesi ve korunmasında, çıkarlarını, ihtiyaçlarını ve vizyonlarını yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası gündemlere taşımada ve iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları da dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesine yönelik tedbirlerin tasarımında, uygulanmasında, izlenmesinde ve değerlendirilmesindeki büyük katkılarını memnuniyetle karşılar. Ayrıca, finansmanın azalması, şiddet, taciz, misilleme ve üyelerinin fiziksel güvenliğine yönelik tehditler dahil olmak üzere tam,

eşit ve anlamlı katılım ve liderliklerinin önünde birçok zorluk ve engelle karşılaşmalarından duyduğu endişeyi ifade eder.

36. Komisyon, iklim değişikliğinin, çevresel tahribatın, tehlikelere maruz kalmanın ve biyoçeşitlilik kaybının, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinde genç kadınların ve ergenlik çağındaki kız çocukları da dahil olmak üzere genç kızların insan haklarından yararlanmaları ve esenliği açısından doğrudan ve dolaylı etkileriyle kırılganlığı ve eşitsizliği artırdığına dair endişelerini ifade eder.

37. Komisyon, genç kadınlar ve kız çocuklarının iklim ve çevre eylemlerini hızlandırma ve afet risk azaltımındaki önemli rolünün farkındadır ve bu zorluklarla mücadelenin Hükümetler ile kadınlar, gençler ve gençlerin öncülüğündeki kuruluşlar da dahil olmak üzere diğer paydaşlar arasında eşgüdümlü eylemler gerektirdiğini kabul eder. Ayrıca, genç kadınların kendilerini etkileyen konularda yürütülen istişarelerden çok sık dışlandığını farkında olarak ve Üye Devletleri gençlerin katılımını ve iklim ve çevresel eylem ve afet risk azaltımına ilişkin bakış açılarını desteklemeye teşvik eder.

38. Komisyon, yaşamları boyunca tüm kadınların ve kız çocuklarının ve topluluklarının ve toplumlarının iklim değişikliğine, çevresel tahribata ve afetlere karşı dayanıklılığının, ekonomilerde sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıpları sağlamak için asli önemde olduğunu kabul eder. Aynı zamanda, tüm ekonomiler ve şimdiki ve gelecek nesillerin ve gezegenin refahı için gerekli olmasına rağmen, doğal kaynakların ve ekosistemlerin ve kadın emeğinin sonsuz olarak görüldüğünü ve GSYİH gibi mevcut ekonomik büyüme ölçütlerinde hafife alındığını kabul eder. Ayrıca, kadınların ücretsiz bakım ve ev işlerindeki orantısız payının farkında olmanın, bunu azaltmanın ve yeniden dağıtımının, ücretli bakım işini ödüllendirmenin ve temsilinin bu dönüşüme büyük katkı sağlayacağını tastik eder. Maaş, emekli maaşları ve bakım dahil tüm alanlarda önemli toplumsal cinsiyet ayrımları devam etse de, Komisyon, eşit değerde iş için eşit ücretin ve sosyal korumaya, evrensel sağlık güvencesine, kamu hizmetlerine, sürdürülebilir altyapıya, geçim kaynaklarına, araziye ve doğal kaynaklara eşit erişimin, özellikle de kırılgan koşullardaki kadınların ve kız çocuklarının dayanıklılığını güçlendirmek için esas olduğunu kabul eder.

39. Komisyon, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik tarihsel ve yapısal eşitsizliklere ve erkekler ile kadınlar arasındaki eşitsiz güç ilişkilerine dayanan her türlü şiddeti güçlü şekilde kınar. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin ve çevresel zorlukların, kadınların ve kız çocuklarının ayrımcılık ve her türlü şiddet karşısında kırılganlıklarını artırdığını ve şiddetlendirdiğini kabul eder. Kadın ve kız çocuklarına yönelik şiddetin çevrimiçi ve çevrimdışı, kamusal ya da özel alanlarda gerçekleşen her biçim ve tezahürünü; cinsel taciz, ev içi şiddet, toplumsal cinsiyete dayalı cinayetler de dahil toplumsal cinsiyete dayalı cinayetler gibi cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet; çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik ve kadın sünneti gibi zararlı uygulamaların yanı sıra çocuk yaşta ve zorla çalıştırma, insan ticareti ve cinsel sömürü ve istismarın yaygın olduğunu ve özellikle topluluk düzeyinde yeterince tanınmadığını ve bildirilmediğini yineler. Kadınların ve kız çocuklarının çok boyutlu yoksulluk, engellilik, adalete, etkili yasal yollar ve koruma, rehabilitasyon, yeniden bütünleştirme gibi psikososyal hizmetler ve sağlık hizmetlerine sınırlı erişim ya da hiç erişememe sebebiyle şiddet karşısında özellikle kırılgan olabileceğine dair derin endişesini ifade eder. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin önünde büyük bir engel teşkil ettiğini ve tüm insan hakları ve temel özgürlüklerden tam olarak yararlanmalarının önüne geçtiğini, buna zarar verdiğini veya geçersiz kıldığını yeniden vurgular.

40. Komisyon, kız çocuklarının genellikle çeşitli ayrımcılık ve şiddet biçimlerine ve çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik ve kadın sünneti gibi zararlı uygulamalara ve ayrıca çocuk işçiliği ve insana ticaretine maruz kalma ve bunları tecrübe etme riskinin daha yüksek olduğunu, bu ve benzeri uygulamaların, kız çocuklarının haklarını kullanmasını engellediğini ve kız çocuklarının haklarını geliştirmeye yönelik önemli bir strateji olarak, erkekler ve oğlan çocuklarıyla iş birlikleri kurmak da dahil, kız çocukları için adil ve eşitlikçi bir dünya sağlamak üzere toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması gerektiğini yenden teyit eder.

41. Komisyon, eğitim kurumları ve iş dünyası dahil olmak üzere özel ve kamusal alanlarda ve ayrıca dijital bağlamlarda cinsel taciz de dahil kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin, iklim değişikliği çevre ve afet risk azaltım politika ve programlarına katılımı ve karar vermeyi engellediğini ve bunun saldırgan bir ortama yol açtığını kabul eder.

42. Komisyon ayrıca, dijital ortamlarda, özellikle sosyal medyada, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin artan yaygınlığının ve önleyici tedbirlerin ve çözüm yollarının eksikliğinin, Üye Devletlerin çevrimiçi ve çevrimdışı şiddet ve tacize ve teknolojik gelişmenin diğer olumsuz etkilerine karşı diğer paydaşlarla ortaklaşa tedbir alma ve müdahalede bulunma ihtiyacını gündeme getirdiğini kabul eder. Siber taciz, siber zorbalık ve mahremiyet ihlalleri gibi yeni ortaya çıkan şiddet biçimlerinin kadınlar ve kız çocuklarının büyük bir kısmını etkilediğini ve sağlıklarını, duygusal, psikolojik ve fiziksel esenliklerini ve güvenliklerini tehlikeye attığını hatırlatır.

43. Komisyon, çatışmalardan etkilenen ve çatışma sonrası ortamlarda iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin kadınlar ve kız çocukları üzerindeki belirli etkilerinin altını çizer ve kadınların tüm karar alma ve liderlik seviyelerine tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımının barış süreçleri, çatışma önleme, çatışma çözümü ve barış inşasının tüm aşamalarında kritik öneme sahip olduğunu vurgular. Komisyon ayrıca, afetler ve çatışmalar sırasında barınaklardaki şiddet ve istismar dahil olmak üzere, afetler ve çatışmalar sırasında kadınlara ve kız çocuklarına yönelik artan şiddet risklerinden endişe duyduğunu ifade eder. Mağdurların ve hayatta kalanların ihtiyaçlarını ve bakış açılarını dikkate alan önleyici yaklaşımların benimsenmesi de dahil hem afetler hem de çatışmalar sırasında ve sonrasında cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin ele alınması ihtiyacını vurgular

44. Komisyon, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin dünya genelinde eğitim sistemlerini sekteye uğrattığını; çoklukla kız çocuklarını, ergenlik çağındaki kız çocuklarını ve genç kadınları okuldan uzak tutan ve uyum sağlamak ve bu zorluklara yanıt vermek ihtiyaç duyulan bilgi ve beceriler de dahil olmak üzere eğitime erişimlerini sınırlandıran bozulmayı kabul eder. Tüm kadınlar ve kız çocukları için eğitim hakkını yeniden teyit eder ve kapsayıcı, eşitlikçi ve kaliteli eğitime eşit erişimin onlara fırsatlar, kapasiteler ve kadınların tam, eşit, etkin ve anlamlı katılımına dair anlayış getirdiğini ve kadınların ve kız çocuklarının iklim, çevre ve afet riskine yönelik eylemlerde seslerini, eylemliliklerini ve liderliklerini güçlendirdiğini vurgular.

45. Komisyon, iklim değişikliğinin, çevresel tahribatın ve afetlerin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinin yanı sıra temiz hava, güvenli su ve menstrüel sağlık ve hijyen yönetimi, güvenli, yeterli ve besleyici gıda ve güvenli barınma gibi sağlığın diğer çevresel belirleyicileri üzerindeki olumsuz etkisini kabul eder ve bu bağlamda, iklim değişikliğine uyum çabalarında ve afet risk azaltım stratejilerinde sağlığı destekleme ihtiyacını vurgulayarak, özellikle kırılgan durumdakiler olmak üzere tüm kadınların ve kız çocuklarının sağlığını korumak için dayanıklı, insan merkezli ve erişilebilir sağlık sistemlerinin gerekliliğinin altını çizer.

46. Komisyon, ulaşılabilir en yüksek fiziksel ve ruhsal sağlık standardına sahip olma hakkının, tüm kadınların ve kız çocuklarının dayanıklılığını artırmanın temeli olduğunu bir kez daha teyit eder. Ayrıca, iklim değişikliğinin, çevresel tahribatın ve afetlerin, kadınlar ve kız çocukları için farklı sağlık etkilerine neden olduğunu ve özellikle altyapının, yolların ve kliniklerin tahrip olması nedeniyle mal ve hizmetlerin sınırlı veya mevcut olmamasının, hele ki kırsal ve ücra bölgelerde, sağlık hizmetlerine erişimde ve

sonuçlarda mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini daha da kötüleştirdiğini kabul eder. Ayrıca, ruh sağlığı, anne ve yenidoğan sağlığı, menstrüel sağlık ve hijyen yönetimi ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyete duyarlı, güvenli, kullanılabilir, uygun fiyatlı, erişilebilir, kaliteli ve kapsayıcı sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi ve aile planlaması, bilgi ve eğitim dahil cinsel sağlık ve üremes Sağlığı hizmetlerine evrensel erişimin sağlanması ihtiyacının altını çizerek.

47. Komisyon, kadınların ve kız çocuklarının, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler nedeniyle daha da kötüleşebilecek şekilde ücretsiz bakım ve ev işlerinde orantısız bir pay üstlendiklerini, bunun da kadınların karar alma süreçlerine katılma ve liderlik pozisyonlarında yer alma kabiliyetlerini sınırlandırdığını ve kadınların ve kız çocuklarının eğitim ve öğretimi ile kadınların ekonomik fırsatlar ve girişimcilik faaliyetleri üzerinde önemli kısıtlamalar getirdiğini kabul eder. Ev içinde kadın ve erkek arasında sorumlulukların eşit paylaşımını teşvik ederek ve sürdürülebilir altyapıya, sosyal koruma politikalarına ve erişilebilirliğe öncelik vererek ücretsiz bakım ve ev işlerini azaltmak, yeniden dağıtmak ve değerli kılmak için tedbirleri kabul etme ve alma; sürdürülebilir altyapıya, sosyal koruma politikalarına ve bakım hizmetleri, çocuk bakımı ve annelik, babalık veya ebeveyn izni dahil olmak üzere erişilebilir, uygun fiyatlı ve kaliteli sosyal hizmetlere öncelik verme ihtiyacını vurgular.

48. Komisyon, iklim eylemi, dayanıklılık oluşturma, çevrenin korunması ve muhafaza edilmesi ve afet riskinin azaltılması konularında kadınların ve kız çocuklarının ailelerine ve topluluklarına yaptığı kritik katkıları kabul eder. Ayrıca, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afet risk azaltımı bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesini ve tüm insan haklarından yararlanmalarını amaçlayan aile dostu ve aile odaklı politikaların uygulanmasının önemini kabul eder, ve ayrıca tüm sürdürülebilir kalkınma politikaları ve programlarının, ailelerin sayısız işlevlerini yerine getirirken değişen ihtiyaç ve beklentilerine yanıt vermesi ve tüm aile üyelerinin haklarına, yeteneklerine ve sorumluluklarına saygı gösterilmesini sağlaması ihtiyacını tanıyarak.

49. Komisyon, kırsal alanlar da dahil olmak üzere sulama suyu, enerji, ulaştırma ve bilgi ve iletişim teknolojisi ve kamu hizmeti için diğer fiziksel altyapılar gibi erişilebilir ve sürdürülebilir altyapı ve teknolojilere yatırım yapmanın önemini vurgular.

50. Komisyon, güvenli içme suyu ve sanıtasyona ilişkin insan haklarının, yaşamı tam olarak tecrübe etme ve tüm insan hakları için esas olduğunu hatırlatır. İklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin neden olduğu su kıtlığı ve arz kesintilerinin, eğitim ve boş zaman ya da geçim gibi diğer faaliyetlere ayıracakları zamanı kısıtlayacak şekilde uzun mesafeler yürüyen veya su almak için saatlerce kuyrukta bekleyen kadınları ve kız çocuklarını orantısız bir şekilde etkilemesinden derin endişe duyar. Komisyon, toplumsal cinsiyete duyarlı su ve sanıtasyon hizmetleri ve altyapısının tüm kadınların ve kız çocuklarının dayanıklılığını artırmanın anahtarı olduğunun altını çizerek ve ayrıca, özellikle afet yardımı ve insani ortamlardaki barınma yerlerinde, kadınların ve kız çocuklarının menstrüel sağlık ve hijyeni de dahil olmak üzere yeterli, güvenli ve temiz su ve sanıtasyon tesislerine erişiminin artırılması ihtiyacını kabul eder.

51. Komisyon, yeni ve gelişmekte olan dijital teknolojiler de dahil hızlı teknolojik değişimin kadınların istihdam fırsatları üzerinde bir etkisi olduğunun ve iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesine yönelik ilerlemeyi hızlandırabileceğinin ve insan haklarını ve temel özgürlükleri teşvik etme ve koruma çabalarını kolaylaştırmanın yanı sıra hem ülkeler arasında hem de ülkeler içinde dijital uçurumları kapatma ihtiyacının altını çizerek. Tüm kadınlar ve kız çocukları için karşılanabilir ve erişilebilir bilgi ve iletişim teknolojilerine ve internete eşit erişiminin yanı sıra dijital okuryazarlık, finans ve kapasite geliştirme, toplumsal cinsiyete dayalı olanlar da dahil dijital uçurumları kapatmaya yönelik çalışmaların ve eşitsizlik kalıplarını azaltmak için bilimi, teknolojiyi ve inovasyon stratejilerini hedeflemek ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesini ve kadınların iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında da dahil olmak üzere kamusal yaşama tam, eşit ve etkin katılımını teşvik etmenin önemini vurgular. Ayrıca

yeni teknolojik gelişmelerin, yapay zekâ tabanlı çözümlerde kullanılan algoritmalar da dahil olmak üzere, mevcut eşitsizlik ve ayrımcılık modellerini sürdürebileceğinden endişesini belirtir.

52. Komisyon, diğerlerinin yanı sıra toprak, orman, balıkçılık, su ve biyokütlenin, özellikle yoksulluk içinde yaşayan kadınlar ve kız çocukları için başlıca gelir ve geçim, gıda güvenliği, sosyal koruma ve istihdam kaynakları olduğunu kabul eder. Ayrıca, doğal kaynakların sürdürülemez şekilde tükenmesinin veya bozulmasının, özellikle kadınlar olmak üzere toplulukları gelir getirici faaliyetlerden uzaklaştırırken, ücretsiz çalışmayı arttırabileceğini ve hem kentsel hem de kırsal alanlarda çevresel tahribatın başta her yaşta kadınlar ve kız çocukları olmak üzere genel olarak nüfusun sağlığı, esenliği ve yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkilere yol açtığını kabul eder. Ayrıca sürdürülebilir balıkçılığın ve yasadışı, kayıt dışı ve düzensiz balıkçılığın ortadan kaldırılmasının nüfusun gıda güvenliği, geçim kaynakları ve sağlığına ilişkin önemini kabul eder. Komisyon, iklim değişikliğinin hafifletilmesi, uyum ve dayanıklılığının yanı sıra kirliliğin ekosistem yıkımı ve iklim değişikliği üzerindeki etkisi ile sağlıklı okyanusların ve sürdürülebilir okyanus temelli ekonominin kadınlar ve kız çocukları için temel önemi vurgular. Bu olumsuz etkilere, hane içindeki hava kirliliğinin kadınlar ve kız çocukları üzerindeki orantısız etkisinin yanı sıra okyanuslar ve diğer su kütleleri de dahil olmak üzere plastik kirliliğinin gıda güvenliği, geçim kaynakları ve kadınlar ve kız çocuklarının sağlığı üzerindeki sonuçları da dahildir.

53. Komisyon, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin daha fazla gıda güvenliği, daha iyi beslenme ve herkes için daha kapsayıcı, dayanıklı ve sürdürülebilir gıda sistemlerini beraberinde getirebileceğini ve onların arazi, su, mera, tarımsal girdiler, teknoloji ve bilgi ile yayım ve danışmanlık hizmetleri gibi önemli kaynaklara ve üretken varlıklara eşit olmayan erişimleri ve haklarının, tarımda üretken olma potansiyellerini, stratejik kararlar alma ve hakları konusunda güçlenmelerini sınırladığını vurgular. Aynı zamanda, eşit olmayan gıda sistemlerinin kadınları ve kız çocuklarını orantısız bir şekilde etkilediğini, onları gıda güvensizliği ve yetersiz beslenmeye karşı daha kırılgan hale getirdiğini ve iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin de bu durumu şiddetlendirdiğini vurgular.

54. Komisyon, sürdürülebilir kalkınmayı ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasını teşvik eden adil geçişlerin sağlanması ve kadınları da kapsayacak şekilde insana yakışır iş ve kaliteli işlerin yaratılmasının yanı sıra işçileri ve topluluklarını geçim kaynaklarını etkileyen tartışmalara dahil etme, teknoloji kullanımı ve transferi ve gelişmekte olan taraf ülkeleri destekleme yoluyla düşük sera gazı emisyonu ve iklime dayanıklı kalkınmaya yönelik bir yol ile tutarlı finansal akışlar sağlama gerekliliğini kabul eder. Bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanında eğitim ve mesleki eğitimde ayrımcı sosyal normlar ve devam eden toplumsal cinsiyet ayrımları ve eşitsizliğin ve mesleki ayrımcılığın, sürdürülebilir ekonomilerde ve iklim değişikliği, çevre ve afet riski alanlarında kadınların insana yakışır ve kaliteli işler bulmasını ve bu işleri sürdürmesini engellemeinden duyduğu endişeyi dile getirir. Dijital ve finansal okuryazarlık dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet ayrımlarını gidermenin ve kaliteli eğitim, öğretim, bilgi, beceri geliştirme, liderlik ve mentorluk programlarına ve teknik ve finansal desteğe tam ve eşit erişimin sağlanmasının, kadınların ve kız çocuklarının dayanıklılığını arttırmak ve iklim eyleminde değişim özneleri olarak güçlenmeleri için kilit önemde olduğunu vurgular.

55. Komisyon, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınların ve kız çocuklarının; yerel ve uluslararası kaynak seferberliği ve tahsisi de dahil tüm kaynaklardan yeterli mali kaynakların seferber edilmesi, Güney-Güney iş birliğinin bir ikame olmadığını, daha ziyade Kuzey-Güney iş birliğinin tamamlayıcısı olduğunu akıld tutarak Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçlü iş birliği de dahil olmak üzere uluslararası iş birliğinde kaydedilen ilerleme ve güçlenme temel alınarak resmi kalkınma yardımı taahhütlerinin tam olarak uygulanması ve yasadışı mali akışlarla mücadele edilmesi yoluyla güçlendirilmesi için kaynak eksikliklerini gidermek amacıyla yatırımların önemli ölçüde artırılmasının önemini yeniden teyit eder.

56. Komisyon, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve özellikle çevre koruma ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi de uyum bağlamında de uyum bağlamında sektörler arasında ve özellikle kadınlar ve kız çocuklarıyla ilgili olarak iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afet risk azaltımına ilişkin ayrıştırmış veri ve toplumsal cinsiyet istatistiklerinin eksikliğinin politika yapıcılarının kırılganlık ve uyum konusunda toplumsal cinsiyete dayalı farkları belirleme ve her düzeyde etkili, kanıta dayalı politikalar ve programlar geliştirme ve benimseme kapasitesini sınırladığı hususunda endişe duyar. Afet risk azaltımının çoklu tehlike yaklaşımını ve cinsiyet, yaş ve engellilik dahil olmak üzere ayrıştırmış verilerin ve ayrıca geleneksel bilgi ile tamamlanan, kolay erişilebilir, güncel, anlaşılır, bilime dayalı, hassas olmayan risk bilgilerinin açık paylaşımına ve yayılmasına dayanan kapsayıcı ve risk yönlendirmeli karar almayı gerektirdiğini kabul eder.

57. Komisyon, yoksulluğun ortadan kaldırılmasında, sürdürülebilir tarım ve balıkçılığın geliştirilmesinde ve gıda güvenliğinin artırılmasında ve biyoçeşitliliğin korunmasında yerli kadınların, kırsal yörelerde yaşayan kadınların, küçük toprak sahibi çiftçilerin ve kıyı deniz kaynaklarını kullanan kadınların önemli rollerini ve katkılarını kabul eder. Tüm yerli ve kırsal yörelerde yaşayan kadınlar ve kız çocuklarının bakış açılarının dikkate alınmasının ve geçimlerini, esenliklerini ve dayanıklılıklarını etkileyen politika ve faaliyetlerin tasarımına, uygulanmasına, takibine ve değerlendirilmesine tam ve eşit olarak katılmalarının sağlanmasının önemini vurgular. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında anlamlı ilerlemenin ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin toplumsal cinsiyet ayrımlarının giderilmesini, tarım ve balıkçılık da dahil olmak üzere toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların, müdahalelerin ve inovasyonların tanıtılmasını ve kadınların tarım ve balıkçılık teknolojilerine, teknik desteklere, üretken kaynaklara, arazi mülkiyeti güvenliğine eşit erişiminin ve temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülkiyet biçimleri, miras ve doğal kaynaklar üzerinde mülkiyet ve kontrol ile yerel, bölgesel ve uluslararası pazarlara erişim ve bunlara katılımlarının güvence altına alınması gerektiğinin altını çizer.

58. Komisyon, yerli kadınlar ve kız çocuklarının, yaştan bağımsız olarak, sık sık şiddet, ayrımcılık, dışlanma ve daha yüksek yoksulluk oranları; sağlık hizmetlerine, bilgi ve iletişim teknolojisine, altyapıya, finansal hizmetlere, eğitim ve istihdama sınırlı erişim ile karşı karşıya olduklarını ve iklim değişikliğini hafifletme ve uyum, afete hazırlılık, müdahale ve yönetim ve çevre koruma ve yönetimine kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi katkılarını kabul eder.

59. Komisyon, tüm engelli kadın ve kız çocuklarının iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında, hastalıklara karşı artan duyarlılıkları, sıcak stresi, hareketlilikte azalma ve sosyal dışlanma gibi özel zorlukları vurgular. Ayrıca karşılaştıkları belirli engelleri giderecek, fiziksel, duygusal, psikososyal ve finansal dayanıklılıklarını artıracak ve tüm kadınların acil durumlar ve tahliyeler için afet müdahale planlamasına, insani acil durum müdahalesine ve sağlık hizmetlerine tam, eşit ve anlamlı katılımını ve liderliğini sağlayacak tedbirlere duyulan ihtiyacı vurgular.

60. Komisyon, göçmen kadınlar ve kız çocuklarının olumlu katkılarını tanımının ve iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamı da dahil olmak üzere göçmen kadınlar ve kız çocuklarının karşı karşıya kaldıkları kırılganlık durumlarını ve ayrıca yerinden edilme sonucunda ortaya çıkabilecek cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet dahil her türlü şiddeti ele almak için göç alanında toplumsal cinsiyet ve insan hakları perspektifini teşvik etmenin önemini vurgular. Ayrıca bu bağlamda Devletlerin tüm göçmenlerin insan haklarını koruma, saygı gösterme ve yerine getirme yükümlülüğünün altını çizer.

61. Komisyon ayrıca, ayrımcılığı ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet dahil her türlü şiddeti körükleyen ve toplumsal cinsiyet eşitliğini baltalayan toplumsal cinsiyete dair kalıp yargılar, cinsiyetçilik ve olumsuz sosyal normlarla mücadele etmek ve bunları ortadan kaldırmak için iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımı bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinde değişim özneleri, yararlanıcılar, stratejik ortaklar ve müttefikler olarak erkeklerin ve oğlan çocuklarının tam katılımının önemini kabul eder. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları, tüm

insanlara onurlu ve saygılı davranma ve barış kültürünü, şiddet içermeyen davranışları ve saygılı ilişkileri teşvik etme yönünde küçük yaştan itibaren çocukların eğitilmesi konusunda devam eden ihtiyaca da dikkat çeker.

62. Komisyon hükümetleri tüm düzeylerde ve uygun olduğu şekilde, Birleşmiş Milletler sisteminin tüm kurumları ve uluslararası ve bölgesel örgütlerle birlikte, bunların ilgili yetkileri dahilinde ve ulusal öncelikleri akılda tutarak aşağıdaki eylemleri gerçekleştirmeye teşvik, sivil toplumu ve yanı sıra uygun olduğu şekilde kadın örgütleri, gençlerin liderlik ettiği örgütler, feminist gruplar, inanç temelli gruplar, özel sektör ve, buldukları yerlerde, ulusal insan hakları kurumlarını ve diğer paydaşları davet eder:

Normatif, yasal ve düzenleyici çerçeveleri güçlendirmek

(a) Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi ve insan haklarından ve temel özgürlüklerinden iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları bağlamı da dahil olmak üzere herhangi bir ayırım gözetmeksizin tam ve eşit şekilde yararlanmalarına ilişkin mevcut taahhütleri ve yükümlülükleri bütünüyle uygulamak için harekete geçmek;

(b) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi ve İhtiyari Protokollerini onaylamayı ya da taraf olmayı özel bir öncelik olarak değerlendirmek, çekincelerin kapsamını sınırlamak, bu tür çekinceleri mümkün olduğunca kesin ve dar bir şekilde oluşturarak çekincelerin Sözleşmelerin konusu ve amacı ile çatışmasının önüne geçmek, çekinceleri geri çekmek amacıyla düzenli olarak gözden geçirme yapmak, ilgili Sözleşme'nin amaç ve hedefine aykırı olan çekinceleri geri çekmek ve etkin ulusal mevzuatı ve politikaları devreye sokarak Sözleşmeleri tam olarak uygulamak;

(c) İklim değişikliği, biyoçeşitlilik, çölleşme, çevre ve afet riskinin azaltılmasına ilişkin Rio sözleşmeleri, Paris Anlaşması, Glasgow İklim Paketi ve 2015 – 2030 Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi kapsamındaki mevcut taahhütlere ve yükümlülükler bütüncül ve entegre bir şekilde riayet etmek ve yerine getirmek; bunların toplumsal cinsiyet eylem planlarını dikkate almak ve böyle planların olmadığı yerlerde oluşturulmaları çağrısında bulunmak ve toplumsal cinsiyet perspektifinin entegrasyonunun önemini vurgulamak; ulusal olarak belirlenmiş katkılar, ulusal uyum planları, ulusal biyoçeşitlilik stratejileri ve eylem planları, arazi bozulmasını dengeleme hedefleri ve afet riskinin azaltılmasına yönelik ulusal ve yerel stratejiler geliştirilirken yerli kadınların katılımını sağlamak, ayrıca Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi Taraflar Konferansı'nın on beşinci oturumunda kabul edilecek 2020 sonrası küresel biyoçeşitlilik çerçevesine ilişkin tartışmaların önemini de dikkate almak;

(d) Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi'nin uygulanmasındaki küresel ilerlemenin gözden geçirilmesinde; Ekonomik ve Sosyal Konsey, Sürdürülebilir Kalkınma Yüksek Düzeyli Siyasi Forum ve dört yıllık kapsamlı politika inceleme döngülerine uygun olarak Birleşmiş Milletler konferansları ve zirvelerinin entegre ve eşgüdümlü takip süreçleri kapsamında afet risk azaltımına ilişkin küresel ve bölgesel platformlar ve Sendai çerçevesinin 2023 orta vadeli incelemesi yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin sürece dahil edilmesine gereken önemin verilmesini teşvik etmek;

(e) Tüm kadınların ve kız çocuklarının temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevrede yaşama ile ilgili haklarını desteklemek ve korumak ve iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin etkilerini de ele alarak bu haklardan yararlanmaya yönelik politika ve programlar benimsemek;

(f) İklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında, arazi kullanım güvenliği ve arazi ve diğer mülklere erişim, sahiplik ve kontrol, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknoloji ve mikrofinans dahil

finansal hizmetler ile ilgili olarak kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığı belirlemek ve ortadan kaldırmak ve başta yaşlı kadınlar, dullar ve genç kadınlara özel önem verilerek, kadınların ve kız çocuklarının adalete erişimlerini ve insan hakları ihlallerine karşı hesap verebilirliği sağlamak;

(g) İklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarına kadınların ve uygun olduğunda kız çocuklarının tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımını ve liderliğini desteklemek için ırkçılık, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ve bunlarla ilişkili hoşgörüsüzlük, damgalama, olumsuz kalıp yargılar oluşturma ve din veya inanç ve milliyet temelli şiddetle mücadele etmek için çok paydaşlı çabaları hızlandırmak;

(h) İklim değişikliğine uyum ve hafifletme, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanım, toprak ve su da dahil olmak üzere sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi, kırsal ve kentsel alanlardaki tüm kadınlar ve kız çocuklarının dayanıklılığını, uyumlanma kapasitelerini, geçim kaynaklarını, gıda güvenliğini, temiz su ve sanitasyona erişimini, sağlık ve esenliğini destekleyen arazi kullanımı ve kentsel planlama ve afet risk azaltımına ilişkin yasaları, politikaları ve programları geliştirirken, gözden geçirirken ve uygularken engellilik konusunda kapsayıcı olmak ve toplumsal cinsiyet bakış açısını entegre etmek; kadınların temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülkler üzerindeki sahipliği ve kontrolü, miras, doğal kaynaklar, teknoloji ve mikro finans dahil finansal hizmetleri de içeren ekonomik kaynaklara dair eşit haklara sahip olmalarını sağlamak;

Toplumsal cinsiyet perspektiflerini iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarına entegre etmek

(i) İklim değişikliğinin hafifletilmesi, uyum ve dayanıklılık, afet risk azaltımı, biyoçeşitliliğin korunması, çevresel tahribat ve kimyasallar, pestisitler ve mikroplastikler gibi plastikler dahil olmak üzere kirlilikle ilgili politika ve programların tasarımına, finansmanına, uygulanmasına, izlenmesine ve değerlendirilmesine ve uygun olduğunda ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde ihtiyaç değerlendirmeleri, tahmin ve erken uyarı sistemleri ve afet önleme, hazırlıklılık, müdahale, yardım, rehabilitasyon ve yeniden yapılanma planlarına toplumsal cinsiyet perspektiflerini entegre etmek;

(j) İklim değişikliğinin, çevresel tahribatın ve afetlerin özellikle şiddetle, ayrımcılık ve yerinden edilme ile, çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik gibi zararlı uygulamalar, arazi kullanımı, gelir ve gıda alanlarında güvensizlik ile karşı karşıya olanlar olmak üzere kadınlar ve kız çocukları üzerindeki orantısız ve belirgin etkilerinin farkında olmak ve bu konuda farkındalığı artırmak; politika ve programların bu etkileri yansıtmasını sağlamak; şehirler ve tropik, kutup, kıyı, dağ ve kırsal alanlar dahil olmak üzere tüm kadınların ve kız çocuklarının dayanıklılığını ve uyum sağlama kapasitelerini güçlendirmek için hedefe yönelik eylemlerde bulunmak;

(k) İklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin, çatışma ve çatışma sonrası ortamlarda ve insani acil durumlarda bulunan tüm kadınlar ve kız çocukları üzerindeki orantısız etkilerini kabul etmek ve toplumsal cinsiyete ve yaşa duyarlı bakış açılarını ilgili mekanizmalara, politikalara ve programlamaya sistematik olarak entegre etmek; bununla birlikte kadınların tüm karar alma süreçlerine tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımını ve barış süreçlerinin tüm aşamalarında, çatışma önlemede, çatışma çözümede ve barış inşasında kritik öneme sahip liderliklerini teşvik etmek; ülke içinde yerinden edilmiş ve mülteci olan kadınlar ve kız çocuklarının bakış açılarını dikkate almak ve bu bağlamda cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve ayrımcılığı ortadan kaldıracak tedbirleri uygulamak; iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımına yönelik müdahale ve iyileştirme stratejilerinde tüm kadınların ve kız çocuklarının insan haklarına tam olarak saygı gösterilmesini ve korunmasını sağlamak;

(l) İklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarının entegre şekilde

oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesi için sektörler ve hükümetin tüm düzeyleri arasında eşgüdümü ve toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasını, teknoloji, demografi, kentleşme, göç ve iklim değişikliği eğilimlerinin kadınlar ve kız çocukları üzerindeki etkisine ilişkin ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde araştırma ve farkındalık artırma faaliyetlerini desteklemek de dahil olmak üzere, güçlendirmek;

(m) Sürdürülebilir ve yeterli finansman ve ölçeklendirilmiş gönüllü teknoloji transferi ile başta en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada Devletleri olmak üzere tüm düzeylerde ulusal toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizmalarının kapasitesini güçlendirmek; ulusal bütçe tahsisi ve resmi kalkınma yardımı ile iklim, çevre ve afet risk yönetimine bu tür mekanizmaların katılımını sağlamak; iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarının tasarımı, sunumu, izlenmesi ve değerlendirilmesinde toplumsal cinsiyet perspektifinin anaakımlaştırılmasını desteklemek;

(n) Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, ekonomik ve sosyal kalkınmanın tam olarak gerçekleşmesini engelleyen, uluslararası hukuka ve Birleşmiş Milletler Şartı'na uygun olmayan herhangi bir tek taraflı ekonomik, mali veya ticari tedbiri yürürlüğe sokmaktan ve uygulamaktan kaçınmak;

(o) İlgili iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımına ilişkin karar alma organları ve süreçlerinin tüm düzeylerinde kadınların tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımını, temsilini ve liderliğini sağlamak; kotalar gibi geçici özel tedbirler yoluyla toplumsal cinsiyet dengesine ulaşmak amacıyla belirli hedefler ve zaman çizelgeleri belirlemek ve bu katılımı sağlamak için yeterli kaynak, seyahat fonları, kapasite geliştirme ve eğitim sunmak;

(p) Toplumsal cinsiyete özgü engelleri ele alarak iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımı eylemine ilişkin karar alma süreçlerine genç kadınların ve uygun olduğunda ergenlik çağındaki kız çocuklarının tam, eşit ve anlamlı katılımını ve liderliğini teşvik etmek; kaliteli eğitim, teknoloji ve beceri geliştirme, liderlik ve rehberlik programlarına, artan teknik ve mali desteğe tam ve eşit erişimlerini güvence altına almak ve her türlü şiddet ve ayrımcılığa karşı korunmalarını sağlamak;

(q) Tüm engelli kadınlar ve kız çocuklarının iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politika ve programlarının toplumsal cinsiyete duyarlı ve engellileri de dahil eden tasarım, yönetim, kaynak sağlama ve uygulama aşamalarına tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımlarını sağlayarak haklarını korumak ve geliştirmek; afetler sırasında ve sonrasında orantısı bir şekilde riske maruz kalmalarını, geçim kaynaklarının artan ölçüde kaybını, fiziksel, sosyal, ekonomik ve çevresel ağlarda ve destek sistemlerindeki bozulmaları ve hatta can kayıplarını önlemek üzere tedbirler almak;

(r) İklim değişikliğinin, çevresel tahribatın ve doğal afetlerin olumsuz etkilerinin, kadınları ve kız çocuklarını menşe ülkelerini terk etmeye zorlayan itici güçler ve faktörler arasında olduğunu kabul etmek; bu bağlamda iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerden etkilenen göçmen kadınlar ve kız çocukları ile ailelerinin korunmasına yönelik politika ve programlar geliştirmek ve bunları yaygınlaştırmak; Afet ve İklim Değişikliği Bağlamında Yerinden Edilmiş Kişilerin Sınır Ötesi Korunması Gündemi ve Afet Nedeniyle Yerinden Edilme Platformu gibi Devlet öncülüğündeki istişare süreçlerinden ilgili tavsiyeleri dikkate almak; öte yandan kadınların göçmen topluluklardaki önemli katkılarını ve liderliğini kabul ederek yerel çözümlerin ve fırsatların geliştirilmesine tam, eşit ve anlamlı katılımlarını sağlamak için uygun adımları atmak;

(s) Kadınların tam, eşit ve anlamlı katılımını ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının, özellikle kırsal alanlardan ve en çok etkilenen topluluklardan ve kırılgan durumlardan, çatışma ortamları ve insani acil durumlarda olanda doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı, iklim değişikliğini hafifletme ve uyum girişimleri ve programlardaki etkisini artırmak ve güçlendirmek; paylaşımı ve öğrenmeyi teşvik etmek;

(t) Kadınların ve uygun olduğunda kız çocuklarının iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımı politika ve programları bağlamında su ve sanitasyon ve hane içi enerji yönetiminde toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımı ve kadınların karar alma ve liderlik süreçlerine tam, eşit, etkili ve anlamlı katılımını teşvik etmek; kadınların ve kız çocuklarının hane için su ve yakıt temininde harcadıkları süreyi azaltmak ve bunları yaparken ve evlerinin dışındaki sanitasyon tesislerine erişimlerinde veya açık tuvaletlerde onları tehdit, saldırı, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten koruma yönünde tedbirler almak; okullar ve diğer eğitim ortamları, işyerleri, sağlık merkezleri, kamusal ve özel tesisler ve evleri de dahil olmak üzere, özellikle marjinalleştirilmiş ve kırılğan durumdaki tüm kadınlar ve kız çocukları için menstrüel sağlık ve hijyen yönetimi de dahil su, sanitasyon ve hijyen erişimini sağlamak; ve yaygın sessizlik ve damgalanmanın yanı sıra sanisyona yetersiz ve adaletsiz erişimin kız çocuklarının eğitime erişimi üzerindeki olumsuz etkilerini ele almak;

Toplumsal cinsiyete duyarlı finansmanı genişletmek

(u) Teknoloji transferi ve kapasite geliştirmenin ve kamu, özel, ulusal ve uluslararası kaynak seferberliği ve tahsisi dahil tüm ilgili kaynaklardan gelen finansal kaynaklarının ölçeğini büyüterek iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarına yapılan yatırımın toplumsal cinsiyet duyarlılığını artırmak;

(v) Gelişmekte olan ülkelere resmi kalkınma yardımı için kalkınmakta olan ülkelere gayri safi milli gelirlerinin yüzde 0,7'si hedefi ve en az gelişmiş ülkelere RKY için gayri safi milli gelirlerinin yüzde 0,15 ila 0,20'si hedefi de dahil olmak üzere, gelişmiş ülkelere ilgili resmi kalkınma yardımı taahhütlerini tam olarak uygulamaları teşvik etmek; gelişmekte olan ülkeleri, kalkınma hedeflerine ve amaçlarına ulaşmaya yardımcı olmak için RKY'nin etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamada kaydedilen ilerlemeyi geliştirmeye ve iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politika ve programları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlamaya yardımcı olmaya teşvik etmek;

(w) Güney-Güney iş birliğinin Kuzey-Güney iş birliğinin ikamesi değil, tamamlayıcısı olduğunu akılda tutarak, Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçlü iş birliği dahil olmak üzere uluslararası ve bölgesel iş birliğini güçlendirmek; ve tüm Devletleri, hükümet, sivil toplum ve özel sektördeki tüm ilgili paydaşların katılımıyla ortak kalkınma önceliklerine odaklanan Güney-Güney ve üçlü iş birliğini geliştirmeye davet etmek; bu konuda ulusal sahiplenme ve liderliğin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi ve yaşamlarının ve esenliklerinin iyileştirilmesi için vazgeçilmez olduğunu belirtmek;

(x) Kadınların iklim eylemine tam, anlamlı ve eşit katılımının artırılmasını ve iddialı hedefler ve iklim hedeflerine ulaşılması için hayati önem taşıyan toplumsal cinsiyete duyarlı uygulama ve uygulama araçlarının mevcut olmasını teşvik etmek; Glasgow İklim Paktı uyarınca, gelişmiş Taraf ülkeleri, mali kaynaklar, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme yoluyla gelişmekte olan Taraf ülkelere yönelik, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris Anlaşması kapsamındaki mevcut yükümlülüklerini sürdürmede hem azaltım hem de uyum konusunda yardımcı olmak üzere destekleme çağrısında bulunmak; diğer Tarafları bu desteği gönüllü olarak sağlamaya veya sağlamaya devam etmeye teşvik etmek; ayrıca, bu etkilere karşı özellikle kırılğan durumdaki gelişmekte olan Taraf ülkelerde iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve hasarların önlenmesi, en aza indirilmesi ve giderilmesine yönelik yaklaşımların hayat geçirilmesi için finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme dahil olmak üzere uygun eylem ve desteği acil olarak arttırmak;

(y) Glasgow İklim Paktı uyarınca, Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için gereken seviyeye erişmek için gelişmekte olan Taraflar ülkelere yönelik yılda 100 milyar ABD dolarının ötesinde önemli ölçüde desteği arttırmak dahil tüm kaynaklardan iklim finansmanını seferber etme ihtiyacını

vurgulamak; aynı zamanda gelişmiş Taraf ülkelerin anlamlı azaltım eylemleri ve uygulamada şeffaflık bağlamında 2020 yılına kadar ortak olarak yılda 100 milyar ABD doları hedefini henüz karşılanmadığını derin bir üzüntüyle ifade ederek; birçok gelişmiş Taraf ülkelerin artan taahhütlerini ve İklim Finansmanı Dağıtım Planı: 100 Milyar ABD Doları Hedefini Karşılama ve bu kapsamdaki kolektif eylemleri memnuniyetle karşılayarak; gelişmiş Taraf ülkeleri 100 milyar ABD Doları hedefine acilen ve 2025 yılına kadar tam olarak ulaşmaya çağırarak ve taahhütlerinin hayata geçirilmesinde şeffaflığın önemini vurgulamak.

(z) Ulusal toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizmaları ve çevre, iklim değişikliği ve afet risk yönetimi ve azaltım politikalarından sorumlu kurumları ilgili politikaların, programların ve projelerin tasarımına, uygulanmasına ve değerlendirilmesine toplumsal cinsiyet bakış açısının entegrasyonu için yeterli insan kaynağı ve mali kaynakları sağlamak;

(aa) Yerel ve yerli bilgi ve çözümleri uygulayanlar da dahil iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltımı girişimleri için genç kadınlar, kız çocukları ve gençlerin önderliğindeki kuruluşlar, feminist gruplar ve kadın kooperatifleri ve girişimleri dahil olmak üzere kadın sivil toplum kuruluşlarına yönelik kamusal ve özel finansmanı artırmak; uygun olduğu şekilde ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde izleme ve hesap verebilirliği güçlendirmek;

(bb) Sürdürülebilir altyapı ve kamu hizmetleri, sosyal koruma ve kadınlar için insana yakışır işlere yönelik finansman ve bu hizmetlerin sağlanması yoluyla iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında tüm kadınlar ve kız çocuklarının dayanıklılık ve uyum sağlama kapasiteleri oluşturmak ve güçlendirmek;

(cc) Kırsal alanlarda yaşayan kadınların ve uygun olduğunda kız çocuklarının tam, eşit ve anlamlı katılımını ve liderliğini teşvik etmek; iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetleri ele almak için toplumsal cinsiyete duyarlı, sürdürülebilir kırsal kalkınma stratejilerine ve teknolojik çözümlere yatırımı artırmak; özellikle kadın hane reisleri ve küçük ölçekli kadın çiftçiler olmak üzere kırsal kesimde yaşayan kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesini, uyum sağlama kapasitesini ve dayanıklılığını ve arazi kullanım güvenliği, insana yakışır iş, altyapı, bilgi ve iletişim teknolojileri ve finansal hizmetlere erişimlerini güçlendirmek;

(dd) Şiddet ve daha yüksek yoksulluk oranları da dahil olmak üzere karşılaştıkları çoklu ve kesişen ayrımcılık biçimlerini ve engelleri ele alarak tüm yerli kadın ve kız çocuklarının haklarını desteklemek ve korumak; kaliteli ve kapsayıcı eğitime ve istihdama, sağlık hizmetlerine, kamu hizmetlerine, arazi ve doğal kaynaklar dahil ekonomik kaynaklara erişimlerini güvence altına almak; ekonomiye ve her düzeyde ve her alanda karar alma süreçlerine tam ve etkin katılımlarını teşvik etmek; yerli halkların özgür, önceden ve bilgilendirilmiş onam ilkesini ve atalarından kalan bilgi ve uygulamalarını dikkate almak; iklim değişikliğini hafifletme ve uyum, çevresel eylem ve afet dayanıklılığına kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi katkılarını kabul etmek;

(ee) Eğitimlerine devam edebilmeleri ve tamamlayabilmeleri için ergenlik çağındaki gebeler ve genç annelerin yanı sıra bekâr anneler de dahil olmak üzere kadınlar ve kız çocuklarına yönelik toplumsal cinsiyete duyarlı, nitelikli ve kapsayıcı eğitimi, yaşam boyu öğrenmeyi, bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında yeniden beceri kazandırma ve eğitimi teşvik etmek ve buna yatırım yapmak ve onları sürdürülebilir bir ekonomide yüksek nitelikli işler yapabilmeleri için dayanıklılıklarını ve uyum kapasitelerini güçlendirebilecek bilgi ve becerilerle donatmak; başta bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik ve bilgi ve iletişim teknolojisi olmak üzere her düzeydeki eğitimde olumsuz sosyal normları ve toplumsal cinsiyete dair kalıp yargıları ve kalıcı toplumsal cinsiyet ayrımlarını ele almak; iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afet risk azaltımının nedenlerini ve sonuçlarını her düzeyde eğitim müfredatına dahil etmek;

(ff) Uygun noktalarda uluslararası kuruluşlar, sivil toplum ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle politika ve programlar geliştirmek; kültürel bağlarla ilgili, bilimsel olarak doğru ve yaşa uygun, okula devam eden ya da okul dışı kalmış ergenlik çağındaki kız ve oğlan çocukları ile genç kadın ve erkeklerin gelişen kapasitelerine uygun, ebeveynlerin ve yasal vasilerin yönlendirme ve rehberliği ile çocuğun yüksek yararını temel alarak, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve HIV'in önlenmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi, insan hakları, fiziksel, psikolojik ve ergenlik gelişimi ve kadın-erkek arasındaki ilişkilerde güç hakkında bilgilerle kapsamlı eğitim dahil olmak üzere örgün, sargın ve yaygın eğitim programlarına öncelik vermek; kendilerini HIV enfeksiyonundan ve diğer risklerden korumalarını sağlamak üzere gençler, ebeveynler, yasal vasiler, bakım verenler, eğitimciler ve sağlık hizmeti sunucular ile tam bir ortaklık içinde özgüvenlerini artırmalarını, bilinçli karar alma, iletişim ve risk azaltım becerilerini geliştirmelerini ve saygılı ilişkiler kurmalarını sağlamak;

(gg) İnsani yardım ortamları da dahil olmak üzere tüm kadınlar ve kız çocukları için ulaşılabilir en yüksek fiziksel ve ruhsal sağlık standartlarından yararlanma hakkını hayata geçirmek için somut tedbirler almak; evrensel olarak erişilebilir temel sağlık hizmetleri ve destek hizmetleri de dahil olmak üzere su kaynaklı ve ihmal edilen tropikal hastalıklar dahil tüm bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıklar için kaliteli sağlık hizmetlerinin mevcudiyetini, erişilebilirliğini ve kabul edilebilirliğini sağlamak, bu sayede tüm kadınların ve kız çocuklarının iklim, çevre ve afet riski karşısında dayanıklılığını artırmaya yardımcı olmak;

(hh) Kaliteli, uygun fiyatlı ve erişilebilir sağlık sistemleri ve tesisleri ile herkes için güvenli, etkili, kaliteli, temel ve uygun fiyatlı ilaçlar ve aşılar ile sağlık teknolojilerine yönelik finansal yatırımları artırmak; bunu, topluma erişim ve özel sektör katılımı ve iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında her ülkenin tüm kadınlar ve kız çocukları için evrensel sağlık sigortası sağlamasına yönelik uluslararası toplumun desteğiyle gerçekleştirmek;

(ii) Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı ve Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferanslarının sonuç belgeleri uyarınca, aile planlaması, bilgi ve eğitim de dahil olmak üzere cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine evrensel erişim ve üreme sağlığının ulusal strateji ve programlara entegrasyonu yoluyla cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve üreme haklarına evrensel erişimi güvence altına almak; kadınların insan haklarının, cinsellikleriyle ilgili tüm konularda özgür ve sorumlu bir şekilde kontrol sahibi olma ve karar verme haklarını, zorlamadan, ayrımcılıktan ve şiddetten uzak cinsel sağlık ve üreme sağlığını içerdiğini; bunun, iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programları da dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve kadınların güçlenmesine ve insan haklarının hayata geçirilmesine katkı sağladığını kabul etmek;

(jj) Kadınların ve kız çocuklarının ücretsiz bakım ve ev işlerindeki orantısız payını tanımak, azaltmak ve yeniden dağıtmak için tüm uygun tedbirleri almak; bunu yaparken iş-yaşam dengesini, hane içinde erkeklerin baba ve bakım veren olarak sorumlulukları da dahil olmak üzere kadınlar ve erkekler arasında sorumlulukların eşit paylaşımını teşvik etmek; çalışma ve sosyal korumalarda azalma olmaksızın çalışma düzenlemelerinde esneklik sağlamak, emziren annelere destek vermek; su ve sanitasyon, yenilenebilir enerji, ulaşım ve bilgi ve iletişim teknolojisi gibi altyapı, teknoloji ve kamu hizmetleri sunmak; annelik, babalık, ebeveynlik ve diğer izin planları gibi mevzuat ve politikaların yanı sıra çocuklar ve diğer bakım ihtiyacında olanlar için çocuk bakımı ve bakım tesisleri de dahil olmak üzere erişilebilir, uygun fiyatlı ve kaliteli sosyal hizmetleri hayata geçirmek ve teşvik etmek; bu çalışmaların ülke ekonomisine katkısını belirlemek üzere değer ölçümü yapmak için adımlar atmak; aşırı hava olaylarına müdahale durumları da dahil olmak üzere iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi için elverişli bir ortam yaratmak amacıyla toplumsal cinsiyete dair kalıp yargılara ve olumsuz sosyal normlara meydan okumak;

(kk) Risk yönelimli enformasyon, bilgi ve iletişime eşit erişim için toplumsal cinsiyete dayalı olan da dahil olmak üzere dijital uçurumu kapatmak; eşit ve erişilebilir bilgi ve iletişim teknolojileri, mobil cihazlar ve internet aracılığıyla erken uyarı sistemleri de dahil olmak üzere tüm kadınların ve kız çocuklarının dijital eğitim, kapasite geliştirme, öngörü ve hazırlık faaliyetlerine eşit erişimini teşvik etmek üzere somut tedbirler almak; başta yoksul, kırsal ve ücra bölgelerdeki kadınlar ve kadın çiftçiler ve üreticilerin iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin olumsuz etkileriyle daha iyi başa çıkabilmek için ihtiyaç duydukları becerileri geliştirmek ve güçlenmelerini ve dijital okuryazarlıklarını teşvik etmek;

(ll) Kimyasalların özellikle gebe kadınlar, bebekler ve çocuklar için oluşturduğu riskleri en aza indirmeyi amaçlayan etkili tedbirlerin ve uygun olan şekilde ulusal mevzuat veya düzenlemelerin geliştirilmesini, benimsenmesini ve uygulanmasını teşvik etmek; iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında çevresel kirleticilerin ve diğer zararlı maddelerin, üreme sağlığı üzerindeki de dahil olmak üzere, etkisine ilişkin toplumsal cinsiyet perspektifini dikkate alan araştırmaları yoğunlaştırmak;

(mm) Tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, çevrimiçi ve çevrim dışı alanlarda gerçekleşen, ev içi şiddet dahil olmak üzere cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti, kadın cinayetleri de dahil olmak üzere toplumsal cinsiyetle ilişkili cinayetler gibi tüm şiddet biçimlerini; çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik ve kadın sünneti, cinsel sömürü ve istismar ve cinsel taciz dahil zararlı uygulamaların yanı sıra insan ticareti, modern kölelik ve iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler bağlamında şiddetlenen kamusal ve özel alanlardaki diğer sömürü biçimlerini sona erdirmek, önlemek ve bunlara müdahale etmek; şiddet faillerini soruşturmak, kovuşturmak ve cezalandırmak ve cezasızlığı sona erdirmek için çok sektörlü ve eşgüdümlü yaklaşımlar yoluyla güvenli bir ortam oluşturmak üzere uygun tedbirleri almak; toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve cinsel tacize karşı koruma sağlayan önemli uluslararası anlaşmaların onaylanması da dahil olmak üzere, kadınlar, özellikle ön saflarda çalışanlar ve afet müdahalesi ve iyileştirme süreçlerinde yer alan çalışanlara yönelik güvenli, kolaylaştırıcı ve şiddet içermeyen bir çalışma ortamını hayata geçirmek;

(nn) Mağdurlar ve hayatta kalanlara yönelik kapsamlı sosyal, sağlık hizmetleri ve yasal hizmetlere erişim de dahil, kadınların ve kız çocuklarının adalete ve temel hizmetlere eşit erişimini sağlamak; şiddet olaylarını bildirmek isteyen tüm kadınlara erişilebilir, gizli, destekleyici ve etkili mekanizmalar sunmak; kadınların hukuki okuryazarlığını ve mevcut yasal çözümlere ve ihtilaf çözme mekanizmalarına ilişkin farkındalığını, iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afet risk azaltımı bağlamında dahil olmak üzere, artırmak ve her düzeyde yargı ve ilgili kurumların etkinliğini, şeffaflığını ve hesap verebilirliğini güçlendirmek;

(oo) Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddetin temel nedenlerini ele almak, şiddeti önlemek ve sona erdirmek için politikalar, stratejiler ve programlar benimsemek, bunları güçlendirmek ve uygulamak; toplumsal cinsiyete dair kalıp yargılar ve olumsuz sosyal normlarla mücadele etmek ve erkekler ve oğlan çocukları, gazeteciler ve medya çalışanları, dini liderler ve topluluk liderleri, kadın kuruluşları, araştırma ve eğitim kurumları gibi sivil toplum kuruluşları dahil olmak üzere ilgili tüm paydaşları sürece dahil etmek;

(pp) Özel sektörün rolünü ve sorumluluğunu güçlendirmek ve tüm ticari işletmelerin çevre ve insan hakları gerekli özeni göstermeye teşvik etmek ve uygun olduğu yerlerde bunu zorunlu kılmak; bu süreçte temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevreden yararlanma da dahil olmak üzere BM İş ve İnsan Hakları Rehber İlkelerini dikkate almak; potansiyel olarak etkilenen gruplar ve ilgili diğer paydaşlarla, özellikle de belli bir risk altında bulunanlarla anlamlı ve kapsayıcı istişareler yürütmek;

(qq) Sivil toplum aktörlerinin tüm kadınların insan haklarını ve temel özgürlüklerini teşvik etme ve korumadaki önemli rolünü desteklemek; başta çevre, toprak ve doğal kaynaklar ile yerli halkların

haklarıyla ilgili konularda çalışanlar olmak üzere, kadının insan hakları savunucuları da dahil bu tür aktörleri korumak için adımlar atmak; insan haklarının savunulması için güvenli ve kolaylaştırıcı bir ortamın yaratılması sürecine toplumsal cinsiyet perspektifini entegre etmek; bu kişilere yönelik tehdit, taciz, şiddet ve misilleme gibi ayrımcılık, ihlal ve suistimalleri önlemek ve ihlallerin veya suistimallerin derhal ve tarafsız bir şekilde soruşturulmasını ve sorumluların hesap vermesini sağlamak üzere adımlar atarak cezasızlıkla mücadele etmek;

(rr) İklim, çevre ve afet konularında kamuoyunu bilinçlendirmede kadın gazetecilerin ve medya profesyonellerinin rolünü kabul etmek; yasalarda ve uygulamada, çevrimiçi ve çevrimdışı her türlü ayrımcılık, taciz ve şiddetle mücadele de dahil olmak üzere, çalışmalarını bağımsız şekilde ve kanunsuz müdahaleler olmaksızın gerçekleştirmelerine olanak tanıyan güvenli ve kolaylaştırıcı bir ortam yaratmak ve sürdürmek amacıyla tedbirler almak;

Toplumsal cinsiyet istatistiklerini ve cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri geliştirmek

(ss) İklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politikaları ve programlarının tasarımı, uygulanması ve izlenmesine yön vermek için gelir, cinsiyet, yaş, ırk, etnik köken, medeni durum, göç statüsü, engellilik, coğrafi konum ve ulusal bağlarla ilgili diğer özelliklere göre ayrıştırılmış veriler de dahil olmak üzere iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler hakkında veri ve istatistik toplamak, analiz etmek, yaymak ve kullanmak için ulusal istatistik ve veri üretim ofisleri ile devlet kurumlarının kapasitesini ve eşgüdümünü güçlendirmek; gizlilik haklarını ve veri korumasını güvence altına almak; iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin olumsuz etkileriyle ilişkili kayıp ve hasarı önleme, en aza indirme ve ele alma yaklaşımları geliştirmek ve yüksek kaliteli, güvenilir ve zamanında ayrıştırılmış veriler ve toplumsal cinsiyet istatistikleri oluşturmak amacıyla mali ve teknik yardım sağlamak da dahil, gelişmekte olan ülkeleri bu çabalarda desteklemek;

(tt) Çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik, insan ticareti, ücretli ve ücretsiz bakım ve ev işleri, sağlık ve eğitim, gıda üretimi, su ve sanitasyon, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet ve diğer alanlarda iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerin kadınlar ve kız çocukları üzerindeki etkilerini daha iyi anlamak üzere araştırma ve analizleri desteklemek ve finanse etmek; bu sayede toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi ile iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetler arasındaki bağlantıları belirlemek; politika ve programlara yön vermek ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde ve gelişmekte olan küçük ada Devletlerinde kadınların iklim değişikliği, çevresel tahribat ve afetlerle başa çıkma ve bunlara uyum sağlama becerilerini değerlendirmek;

Toplumsal cinsiyete duyarlı, adil geçişi teşvik etmek

(uu) Tüm insanlar ve gezegen için temiz enerji üretimi ve enerji verimliliği tedbirlerinin yaygınlaştırılmasını hızla artırmak da dahil olmak üzere, düşük emisyonlu enerji sistemlerine toplumsal cinsiyete duyarlı, adil ve sürdürülebilir geçişi desteklemek ve finanse etmek; merkezinde toplumsal cinsiyete duyarlı ve her yaş kapsayan sosyal koruma ve bakım olan ekosistem temelli yaklaşımların ya da doğa temelli çözümlerin potansiyelini dikkate almak;

(vv) Tüm kadınların çalışma hakkı ve çalışma hayatındaki haklarını korumak ve geliştirmek ve sürdürülebilir enerji, balıkçılık, ormancılık, tarım ve turizm gibi tüm sektörlerde kadınların insana yakışır ve kaliteli işlere eşit erişimini sağlamak; mesleki ayrımcılığı, ayrımcı sosyal normları ve toplumsal cinsiyete dair kalıp yargıları, şiddeti ve cinsel tacizi ortadan kaldırmak; tüm sektörlerde kayıt dışı çalışmadan kayıtlı çalışmaya geçişi desteklemek; eşit değerdeki işe eşit ücret vermek; ayrımcılık ve istismara karşı koruma ve iş dünyasındaki tüm kadınların emniyetini sağlamak; ilerlemenin yanı sıra işgücünün adil geçişi bağlamında sürdürülebilir geçim kaynaklarına erişim için toplu örgütlenme ve pazarlık hakkını teşvik etmek.

63. Komisyon, çalışmalarının dayandığı Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun takibindeki birincil rolünü kabul eder ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesini ele almanın ve Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin uygulanmasına ilişkin ulusal, bölgesel ve küresel incelemelerde ve Pekin Eylem Platformu'nun takibi ile 2030 Gündemi'nin toplumsal cinsiyete duyarlı takibi arasında sinerji oluşturmak üzere entegre etmenin kritik önemde olduğunu vurgular.

64. Komisyon, kendi yetkileri dahilinde, Birleşmiş Milletler sistemi birimlerine, ve diğer ilgili uluslararası finans kurumları ve çok paydaşlı platformlara, Üye Devletleri, onların talepleri üzerine, iklim değişikliği, çevre ve afet risk azaltım politika ve programları bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlamak üzere destekleme çağrısı yapar.

65. Komisyon, Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlenmesi Birimi'ni (BM Kadın Birimi) toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesini ilerletmek ve Hükümetleri ve ulusal toplumsal cinsiyet eşitliği mekanizmalarını desteklemek konusunda ve iklim değişikliği, çevre ve afet riskinin azaltılmasına yönelik politikalar ve programlar bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesine yönelik Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin tam, etkili ve hızlı uygulanması için talepleri halinde Birleşmiş Milletler sistemi ile koordinasyonda merkezi bir rol oynamaya devam etmeye; ayrıca sivil toplum, özel sektör ve işveren örgütleri, sendikalar ve ilgili diğer paydaşların harekete geçirilmesinde her düzeyde desteklemeye çağırır.